Na Etana Kerekereˈa Faˈasia Sa Peter

Sa Peter neˈe ngwae na fafarongo ba sa Jesus. Kulu saiana sa Peter niaˈa na faˈinaˈonaˈo ana siosi, ma nia ka tua laˈu sulia kaidaˈi tiˈitiˈi ˈi Rom.

Sa Peter keresia na buka neˈe fuana ˈafilana ngwae ki fuana uu ngasiˈa, ma naˈofilana kaidaˈi ˈato neˈe dao toˈo ada ki, duˈungana kira Kristin naˈa. Nia oga manataˈanga kira ki ka dau ngasi ana Faˈarongoˈa Leˈa sulia sa Jesus Christ. Osiˈana kira sai naˈa ana falafala leˈa sa Jesus ki neˈe nia nonifii liu, kira ke maˈudi nama fuana nonifiiˈanga ana kaidaˈi ˈato ki, ma fuana uu ngasiˈa logo. Kaidaˈi ˈato neˈe ki, ru doe liu ki fuana iliˈa toˈona fitoˈonga kira ki goˈo. Ma si diˈia kira uu ngasi ˈuri, God ke baˈa kwatea fuada na kwaiaraˈanga tua tua firi, ana kaidaˈi sa Jesus Christ ke baˈa oli laˈu maˈi ana.

Na ru talingaˈi ki saena buka neˈe:

Mauriˈa leˈa Kristin ki & 1:1—2:10
Falafala Kristin ki kaidaˈi kira faˈanonifiida & 2:11—4:19
Sa Peter ka alaˈa fuana ngwae faˈinaˈonaˈo ki & 5:1-14

1 Faˈasia sa Peter, na ngwae ni lifurongo sa Jesus Christ.

Nau ku kerekere fuamuˈa na ngwae neˈe God nia fili kamu, ma muka tua diˈia ngwae kwaita saena magalia neˈe sulia na fanoa mamana kamu nia ˈi langi. Ma muka takalo naˈa saena

abaˈi kula ˈi Pontus, Galesia, Kapadosia, Asia, ma
ˈi Bitinia ki.
2 ˈI naˈo naˈo mala maˈi ˈua, God na Maˈa
nia fili kamu sulia na kwaiogaiˈanga nia, ma na
Anoˈi ru nia ka kwate kamu na ngwae nia ki ka
abu fasi ˈiri muka roˈo sulia sa Jesus Christ, ma
nia ka faˈasikasika kamu ˈani ˈabuna.
ˈIu, nau ku foˈosia God ˈiri ke ˈofe kamu ma
ke kwatea aroaroˈanga fuamuˈa.

Manata filo toˈo neˈe kuke toˈo ana mauriˈa firi

3 Kuke baˈatafea God na Maˈa Aofia kia sa
Jesus Christ, sulia na kwaimanataiˈanga doe
God, nia ka kwatea naˈa mauriˈa faolu fuaka
ˈani tataˈelana sa Jesus Christ faˈasia na maeˈa.
ˈUnaˈeri kulu ka manata filo toˈo neˈe kuke
ngalia na ru leˈa ki.
4 Kulu ka kwaimasi ana na ru leˈa ki neˈe God
sasi akaˈu ana fuana na ngwae nia ki. Nia ka
gonia naˈa ru neˈeri ki fuamuˈa maˈi ˈi langi,
kula neˈe ru neˈeri ki ˈafitaˈi ke baˈa fura, ma
noaˈa kasi baˈa taˈa, ma tuatua kasi funu.
5 Ma God ka folo ˈusi kamu ˈani ngasingasiˈa
doe nia osiˈana na faˈamamanaˈanga kamu. God
ka folo ˈusi kamu leleka ka dao ana faˈi asoa ˈisi.
ˈUnaˈeri nia ke faˈamauria kamuˈa, ka diˈia ba
nia ˈidufaˈi naia fuana sasilana fuamuˈa.
6 Muke saeleˈa amuˈa sulia na ru neˈe sui bore
ˈana muka kwaimanatai ana kaidaˈi tiˈitiˈi neˈe
sulia na faˈakaisiˈanga ˈoro ki neˈe kamu liu ani.
7 Na faˈakaisiˈanga neˈeri ki ke faˈataˈinia
na faˈamamanaˈanga kamu nia mamana. Na
faˈamamanaˈanga kamu nia diˈia na gol neˈe
kira alua saena mafula fuana duˈafilana ˈiri ke

sikasika. Ma God nia oga na faˈamamanaˈanga
kamu ka tasa ana na gol osiˈana na gol ke baˈa
funu goˈo, bore ma na faˈamamanaˈanga kamu
noaˈa kasi sui. Ma God ke baˈa fata leˈa amuˈa,
ma ka faˈa ˈinotoˈa kamu, ma ka fuˈusi doe
amuˈa ana Asoa sa Jesus Christ ke baˈa dao maˈi.
8 Kamuˈa na ngwae neˈe kamu alafe fuana
na Aofia, sui bore ˈana noaˈa kamu kasi lisia
ˈua. Ma muka faˈamamana ana, sui bore ˈana
noaˈa kamu kasi lisia ana kaidaˈi neˈe. Nia neˈe,
muke saeleˈa ˈani na saeleˈanga doe neˈe noaˈa
ta alaˈanga kasi bolo fuana alaˈanga sulia.
9 Muke saeleˈa ˈunaˈeri, sulia kamu ngalia
naˈa mauriˈa firi fuana mangomuˈa. Ma na
mauriˈa firi neˈeri naˈa neˈe na kwaiaraˈanga
ana ˈisilana na faˈamamanaˈanga kamu.

10 Aia, ma na mauriˈa firi neˈe na profet ki kira
lulu ma kika oga kike sai leˈa ana. Ma kira ka eta
fata sulia na mauriˈa firi neˈeri ˈi naˈo neˈe God
kwatea fuamuˈa.
11 Sulia na Anoˈi ru sa Jesus Christ ka teo naˈa
ada, ma ka faˈataˈinia fasi na Christ ke baˈa
nonifii sui mala nia ka fiˈi ˈinotoˈa. Ma kira ka
sasi ˈuana daoˈa toˈona na kaidaˈi faˈuta neˈe
na Christ ke dao maˈi, ma tae neˈe ke fuli ana
kaidaˈi nia dao maˈi.
12 Ma God ka faˈataˈinia fuana na profet
neˈeri ki fasi na ru neˈeri ki noaˈa kasi fuli
ˈua ana kaidaˈi kira tua saena magalia, bore
ma niˈi ke baˈa fuli burina, ana kaidaˈi neˈe
kamu tua ana. Kira fata sulia ru ki neˈe kamu
rongoˈi ana kaidaˈi ti ngwae kira faˈatalo ˈani
na Faˈarongoˈa Leˈa. Na Anoˈi ru Abu neˈe God
kwatea maˈi faˈasia ˈi langi, nia naˈa neˈe ka

kwatea na ngwae neˈeri fasi ˈiri kika faˈatalo ˈani ngasingasiˈanga nia. Ma na ˈainsel ki bore, kira oga kika sai leˈa logo ana sulia na mauriˈa firi neˈe nia leˈa ka tasa.

Na tuaˈa abu

13 Muke lialia, ma muke manata saga. Muke manata toˈo sulia God ke baˈa ˈofe kamu ana kaidaˈi sa Jesus Christ ke dao maˈi.

14 Muke roˈosulia God, ma noaˈa kamu kasi leka sulia na kwaiogaiˈanga neˈe kamu toˈo ani ana kaidaˈi ba kaumulu ˈiri sai ˈua ana na Faˈarongoˈa Leˈa.

15 Bore ma, muke abu faˈinia ru ki taˈifau neˈe kaumulu sasiˈi, diˈia God nia fili kamu, nia abu.

16 Sulia saena Kerekereˈa Abu God nia saea, “Muke abu, sulia nau ku abu.”

17 Ma kaumulu saea God ˈani “Maˈa” ana kaidaˈi kamu foˈo. Ma muke manata logo toˈona neˈe nia ke baˈa matalangaˈinia ngwae ki taˈifau fuana na ru neˈe kira sasiˈi ki, ma noaˈa nia kasi ˈinifilifili ana ta ngwae. Nia neˈe, muke fuˈusi doe ana niaˈa ana kaidaˈi neˈe kamu tua diˈia ngwae kwaita ˈi saena na magalia neˈe.

18 Kaumulu saiana ka sui naˈa, God nia foli olitaˈi kamu ˈani na ru doe liu, fasi ˈiri ke loge kamu faˈasia na abulaˈa ˈoˈo ki faˈasia na koˈo kamu ki. God ka foli olitaˈi kamu ˈani na ru neˈe liufia silva nama gol.

19 God nia foli olitaˈi kamu ˈani na maelana sa Jesus Christ neˈe diˈia ta kala sipsip neˈe leˈa taˈifau fuana na kwaisuˈusiˈanga ˈani.

20 God ka fili nia naˈa maˈi ˈi naˈo mala ana saungaˈilana na magalia. Ma ana kaidaˈi neˈe

naˈa, ana faˈi asoa ˈisi ki, sa Jesus Christ dao naˈa
maˈi ˈiri ka faˈamauri kamu.
21 Ma osiˈana sa Jesus Christ, kamu
ka faˈamamana ana God neˈe nia taˈea
faˈasia na maeˈa ma ka faˈa ˈinotoˈa, ˈiri
faˈamamanaˈanga kamu ma na fitoˈonga kamu
ka babatoˈo ana God.
22 Ma sulia neˈe kamu roˈosulia naˈa
faˈamanataˈanga mamana, ma muka
faˈasikasika kamu talamuˈa naˈa faˈasia na
abulaˈanga taˈa kamu ki, nia neˈe muka alafe
mamana fuamuˈa kwailiu na ngwae neˈe
kamu faˈamamana. Osiˈana ˈunaˈeri, muke
faˈangasingasia naˈa na alafeˈanga fuamuˈa
kwailiu.
23 Kaumulu futa faolu ana God neˈe noaˈa kasi
mae, niaˈa neˈe na Maˈa kamu. Ma kamu futa
faolu ˈani na fatalana God neˈe tua tari ma noaˈa
kasi sui.
24 Sulia neˈe Kerekereˈa Abu nia fata ˈuri,
“Na ngwae ki taˈifau goˈo kira diˈia na laua, ma
na kwangaˈa kira ka diˈia na takana ˈai
kwasi.
Sulia na laua ka kuku, ma na takana ka ˈasia.
25 Bore ma na fatalana God tua tua firi.”✡
Ma fatalana neˈeri neˈe na Faˈarongoˈa Leˈa neˈe
kira faˈarongo naˈa ˈani fuamuˈa.

2

1 Aia, sulia kaumulu futa faolu ˈunaˈeri, muke
tua faˈasia na abulaˈanga taˈa ki taˈifau. Ma
muke tua faˈasia na sokeˈa, ma abu ˈoloˈoloˈa,
ma na kwaimamagolaiˈanga, ma alaˈanga taˈa
ki.

✡ **1:25** Aesea 40:6-8

2 Muke diˈia ngela tiˈitiˈi ki neˈe kira susu ˈua,
ma kira ka oga liua susuˈa ana kaidaˈi ki taˈifau.
ˈUnaˈeri logo, nia leˈa fuana muke oga na fata-
lana God fasi ˈiri neˈe faˈamamanaˈanga kamu
ka bulao ngasingasiˈa ma God ka faˈamauri
kamu.
3 Duˈungana kaumulu sai leˈa naˈa ana na
Aofia nia sasi leˈa liu naˈa fuamuˈa.

Kuluˈa na fikutaˈi ngwae abu God

4 ˈIu, muke leka maˈi siana sa Jesus, neˈe nia
mauri firi. Sa Jesus nia diˈia ta fau mauri ni
saungaˈi luma ˈanga ba na ngwae saungaˈi luma
ki kira ˈaila ˈania, bore ma niaˈa na ngwae neˈe
God filia sulia nia leˈa ka tasa.
5 Kamuˈa logo diˈia na fau mauri ki, ma muke
alaˈania God ka saungaˈinia luma nia ˈani kamu.
Ma muke baˈa diˈia na fata abu God neˈe kamu
leka rao ˈi saena luma abu neˈeri, ma muke
foˈosi ˈani ru abu ki neˈe God nia oga. Kamu
ke baˈa ˈunaˈeri, sulia sa Jesus Christ.
6 Osiˈana saena Kerekereˈa Abu ba God saea,
"Lia basi, nai baˈa filia ma nai alua taˈi gwaˈi fau
saena fanoa ˈi Sion.
Ma nia naˈa neˈe fau talingaˈi leˈa neˈe
faˈangasia na luma.
Ma na ngwae neˈe kira faˈamamana ana niaˈa,
noaˈa kira kasi liadila osiˈana niaˈa."✡
7 Ma na fau neˈe ka leˈa liu fuamuˈa neˈe
kaumulu faˈamamana. Bore ma fuana sa tai neˈe
noaˈa kira kasi faˈamamana ana, kira faˈataˈinia
na Kerekereˈa Abu ba saea,

✡ **2:6** Aesea 28:16

"Na fau ba na ngwae saungaˈi luma ki kira ˈaila
ˈani, nia naˈa neˈe fau talingaˈi leˈa neˈe
faˈangasia na luma."✡
8 Ma Kerekereˈa Abu fata laˈu sulia fau baera ka
ˈuri,
"Ma na ngwae ki kike baˈa firute ana, ma kike
ˈasi ana."✡
Kira ka firute ana sulia noaˈa kira kasi
faˈamamana ana fatalana God, ma kira ka firute
osiˈana neˈe God naia ru neˈeri ke fuli nama
ˈunaˈeri fuada.
9 Bore ma kamu niniˈa na ngwae neˈe God
nia filida naˈa ki. Kamuˈa neˈe na fata abu ana
na Aofia ki. Ma kamu naˈa neˈe fikutaˈi ngwae
abu God. Nia fili kamu ˈuana faˈataloˈa ˈani
raoˈa leˈa nia ki. Ma nia ka sae kamu faˈasia
na rorodoˈa ˈuana ˈi saena na madakoˈanga leˈa
nia.
10 Ana kaidaˈi sui naˈa maˈi, kamu noaˈa laˈu
na ngwae God ki. Bore ma ana kaidaˈi neˈe,
kamuˈa neˈe ngwae nia ki naˈa. Ma ana kaidaˈi
niniˈa sui naˈa kwau, noaˈa kamu kasi saiana
kwaimanataiˈanga God, ma ana kaidaˈi neˈe,
muka ngalia naˈa na kwaimanataiˈanga nia.

Ngwae rao God ki

11 Kwaima nau kina, ana kaidaˈi kamu tua ˈua
saena magalia neˈe, kamu diˈia ngwae kwaita
sulia na fanoa mamana kamu, nia ˈi langi. Ma
sulia na ru neˈeri, nau ku gani kamu, muke abula
faˈasia na kwaiogaiˈanga taˈa ana noni. Osiˈana
na kwaiogaiˈanga taˈa neˈeri ki, kira fuˈa faˈinia
na mauriˈa faolu kamu.

✡ **2:7** Sam 118:22 ✡ **2:8** Aesea 8:14-15

12 Na tuaˈa kamu ki ka leˈa taˈifau ˈi safitana
toˈolamuˈa faˈida neˈe kira abu faˈamamana.
Sui buri ˈana kira fafi kamu ˈani abula taˈangaˈa,
kira ke lisia na raoˈa leˈa kamu ki, ma kira ke
baˈatafea God ana faˈi Asoa nia ke dao maˈi ana.
13 Ma sulia kamu na ngwae ana na Aofia ki,
muke roˈosulia na taki ki faˈasia na ngwae doe
ki saena magalia neˈe. Muke roˈosulia na taki ki
faˈasia na tatalafaˈa doe ˈi Rom,
14 ma na gwaungaˈi ngwae neˈe nia ka filida
fuana kwatelana matalangaˈinga fuana sa tai
neˈe kira abula taˈa, ma kika baˈatafea sa tai
faˈida neˈe na abulaˈanga kira ka leˈa.
15 Osiˈana God nia oga muke sasia naˈa ru
leˈa ki ˈiri muke faˈanotoa na alaˈanga ˈoˈo ana
ngwae boleboleˈa ki neˈe kira fata sauli kamu.
16 Muke tua diˈia ngwae kira tua sakadola ki.
Bore ma noaˈa kamu kasi fia fasi nia bolo fuana
neˈe muke abula taˈa sulia kamu tua sakadola.
Muke tua diˈia ngwae ba rao fuana God.
17 Muke fuˈusi doe ana ngwae ki taˈifau, ma
muke alafe fuana na ngwae faˈamamana ki, ma
muke fuˈusi doe ana God, ma muke fuˈusi doe
ana ngwae tatalafaˈa doe ˈi Rom logo.

Ngwae rao ˈoˈo ki

18 Kamuˈa na ngwae rao ˈoˈo ki, muke
roˈosulia na fatalana na ngwae ˈaˈana kamu ki,
ma muke faˈadoeda. Muke sasi ˈunaˈeri fuana
ngwae ki taˈifau neˈe gwaungaˈi ˈusi kamu,
noaˈa laˈu fuana sa tai goˈo ˈana neˈe kira ˈofe
kamu, bore ma fuana sa tai bore ˈana neˈe kira
silolongaˈi kamu logo.

19 Duˈungana God ke baˈa faˈaleˈa kamu diˈia
kamu dao toˈona nonifiiˈanga osiˈana kamu
sasia na kwaiogaiˈanga nia, ma noaˈa laˈu sulia
kamu sasia ta ru taˈa.
20 Kwaiaraˈanga tae neˈe muke baˈa ngalia, si
diˈia kira ulasi kamu fafia tae neˈe kamu sasia
ka taˈa? Noaˈa! Bore ma diˈia kamu nonifii
duˈungana neˈe kamu sasia ru neˈe saga, God
ke baˈa faˈaleˈa kamu duˈungana.
21 Ma God ka sae kamu ˈuana nonifiiˈanga
ˈunaˈeri. Sulia sa Jesus Christ ˈana talana neˈe
nonifii ˈiri ka faˈamauri kamu, ma ˈunaˈeri nia
ka alua naˈa faˈataˈilana fuamuˈa ˈiri muke ili
nama sulia neˈe nia tua ˈani.
22 Sa Jesus noaˈa kasi fulia ta ru neˈe taˈa, ma
nia kasi saea ta ru ˈosoˈoso.
23 Ma kaidaˈi kira fata buri tolingaˈi ana, noaˈa
nia kasi olisida ˈani ta alaˈanga taˈa. Ma kaidaˈi
nia ka nonifii, noaˈa nia kasi faˈamaˈuda goˈo
ˈani ta alaˈanga. Nia ka fitoˈo goˈo ana God neˈe
nia giosida ˈani ˈoloˈoloˈa.
24 Ma sa Jesus Christ talana ka ngalia naˈa
abula taˈangaˈa kia ki ˈani nonina ana ˈai rara
folo, fasi ˈiri kuke faˈasia naˈa abula taˈangaˈa
kia ki, ma kuke tua ˈani falafala saga. Ma nia ka
gura kia ˈani na nonifiiˈanga nia.
25 Ma ana kaidaˈi ba sui naˈa kwau, kaumulu
diˈia na sipsip neˈe kira leka rora faˈasia na
ngwae ni folo kira. Bore ma ana kaidaˈi neˈe,
kaumulu oli siana sa Jesus Christ, na ngwae neˈe
lia sulia na mangomuˈa, diˈia ta ngwae ba lia
sulia na sipsip nia ki.

3

ˈAfe ki

1 ˈUnaˈeri logo, kamu na ˈafe ki, muke
roˈosulia nama fatalana araˈi kamu ki, ˈiri diˈia
ti ngwae ada noaˈa kira kasi faˈamamana ana
fatalana God, kike baˈa faˈamamana goˈo ˈada
sulia na abulaˈanga leˈa kamu ki. Sui bore ˈana
noaˈa kamu kasi faˈatalo ˈua fuada, kike baˈa
faˈamamana,
2 sulia kira lisia na abulaˈanga kamu neˈe saga
ma muka fuˈusi doe ana God.
3 Aia, kamu kini ki, noaˈa kamu kasi sasi
ˈuana na kwangaˈa kamu ka leka maˈi faˈasia
na bula ifuˈanga kamu ki, nama na saˈingilana
ru ngwasinasina ki, nama toroˈa ˈani toro leˈa ki
neˈe liulada doe liu ki.
4 Bore ma lisilamuˈa ka kwanga lala ˈani
falafala leˈa kamu ki neˈe leka maˈi faˈasia
saena mauriˈa kamu ki. Na falafala kamu
fuana gerelana ngwae ki, ma fata aroaroˈa, sulia
nia neˈe na abulaˈanga God nia oga. Ma na
sasia leˈangaˈa ˈunaˈeri, nia noaˈa kasi taˈa ana
kaidaˈi kamu ngwaro naˈa.
5 Osiˈana kaidaˈi ˈi naˈo, na kini abu neˈe kira
faˈamamana ana God, kira kwate ma kira ka lia
kwanga ˈani roˈongaˈa sulia na fatalana araˈi
kira ki.
6 Ma ˈi Sera nia ˈunaˈeri. Nia roˈosulia sa
Abraham, ma ka saea ˈani ngwae ˈaˈana nia.
Ma kamuˈa logo, si diˈia kamu kasi alaˈania
ta ngwae ka faˈamaˈu kamu faˈasia sasilana ru
saga ki, kamu ke diˈia logo ˈi Sera.

Araˈi ki

7 Ka ˈunaˈeri logo fuamuˈa na araˈi ki, muke
sai leˈa ana neˈe na ˈafe kamu ki kira ng-
wataˈutaˈu ka liufi kamu, ˈunaˈeri neˈe muke tua
faˈinida, ma muke sasi leˈa fuada. Muke fuˈusi
doe ada, osiˈana God kwatea naˈa mauriˈa faolu
fuada diˈia logo kamuˈa. Muke sasia na ru leˈa
neˈeri ˈiri ta ru kasi tataˈe suˈusia na foˈongaˈa
kamu ki ˈuana God.

Muke alafe fuamuˈa kwailiu

8 Aia, nau ku toˈo ˈua ana ti ru laˈu ˈiri nau ku
saea fuamuˈa. Nia leˈa fuana na liamuˈa ka alua
taˈi ru. Muke alafe fuamuˈa kwailiu diˈia bara
ngwae asina, ma muke kwaima fuamuˈa kwailiu
ma muke enoeno.
9 Noaˈa kamu kasi olisia taˈangaˈa ˈani na
taˈangaˈa. Ma diˈia ta ngwae ka taofi kamu,
noaˈa kamu kasi olisia ˈani kwaitaofiˈanga. Bore
ma, muke olisia lala ˈani ganilana God fuana
na faˈaleˈalana. Muke sasi ˈunaˈeri, sulia ana
kaidaˈi God sae kamu, nia eta fataˈa ˈani neˈe
nia ke baˈa faˈaleˈa kamu.
10 Sulia na Kerekereˈa Abu ba saea,
“Sa tai bore ˈana neˈe ka oga na maurilana saena
magalia neˈe ka leˈa ma ka saeleˈa, nia leˈa
fuana noaˈa nia kasi fata taˈa ma noaˈa
kasi soke.
11 Ma nia ka abula faˈasia na sasilana ru taˈa ki,
ma na abulalana ka leˈa.
Ma nia ka sasi ngasingasiˈa ˈuana tuaˈa ˈani
aroaroˈanga.
12 Osiˈana God ke lia sulia na ngwae neˈe tualada
saga ki, ma nia ka fafarongo ˈuana na
foˈongaˈa kira ki.

Bore ma na ngwae neˈe abulalada taˈa ki, nia ke
tataˈe saulida.”✡

Nonifiiˈanga sulia na fuli ruˈa saga

13 Noaˈa ta ngwae kasi sasia ta tae neˈe ke
taˈa amuˈa, diˈia neˈe abulaˈanga kamu leˈa goˈo
ˈana.
14 Ma sui bore ˈana diˈia muke nonifii osiˈana
kamu sasia na ru saga ki, God ke baˈa faˈaleˈa
kamu. Noaˈa kamu kasi maˈu ˈani ta ngwae, ma
noaˈa kamu kasi manata ˈabera.
15 Bore ma muke fuˈusi doe ana sa Jesus Christ
sulia nia neˈe na Aofia fafi maurilamuˈa. Ma
muke sasi akaˈu ana kaidaˈi ki taˈifau ˈuana
olisilana sa tai neˈe ke saefilo ˈuri amuˈa, “Faˈuta
neˈe ˈoko faˈamamana ana sa Jesus?” Ma kaidaˈi
kamu alaˈa sulia na faˈamamanaˈanga kamu,
muke fata enoeno goˈo amuˈa, ma muke fuˈusi
doe logo ada.
16 Ma muke tua faˈasia na abulaˈanga taˈa,
fasi ˈiri diˈia ti ngwae kira fata taˈa sulia na
abulaˈanga leˈa kamu na fafarongo sa Jesus
Christ ki, kike baˈa ˈeke sulia na ru neˈe kira
saeˈe ki.
17 Diˈia na kwaiogaiˈanga God neˈe kamu ka
nonifii, nia taˈi leˈa neˈe muke nonifii osiˈana
na abulaˈanga leˈa kamu, ka liufia diˈia muke
nonifii sulia na abulaˈanga taˈa kamu ki.
18 Sa Jesus Christ nia nonifii ma ka mae naˈa
ˈuana lafulana abula taˈangaˈa ki taˈifau, ma
noaˈa kasi baˈa mae laˈu. Sui bore ˈana nia
na ngwae saga, nia ka mae fuamuˈa na ngwae
neˈe abulalamuˈa taˈa ki, fasi ˈiri nia ka talaˈi
kamu siana God. Ma kira ka saungia nonina sa

✡ **3:12** Sam 34:12-16

Jesus Christ ana ˈai rara folo, bore ma God nia
faˈamauria ˈani Anoˈi ru Abu.
19 Ma na mangona ka leka siana mangoˈi ru ki
neˈe kira tua saena lokafo, ma nia ka faˈarongo
ˈani fuada neˈe nia liufida naˈa.
20 Na mangoˈi ru neˈeri ki kira na ngwae
neˈe mae ˈua naˈa ˈi naˈo, ana kaidaˈi sa Noa
saungaˈinia na faka doe. Kira kasi roˈosulia
God. Bore ma nia mabetau faˈi kira leleka ka
dao ana kaidaˈi sa Noa nia faˈasuia na faka doe
baera. Kaidaˈi nia faˈasuia naˈa faka neˈeri,
kwalu ngwae ki goˈo neˈe kira leka saena ma na
kafo ka ngalida faˈasia kwaˈikwaˈinga God.
21 Na kafo neˈe, nia diˈia faˈataˈilana ana siu
abuˈanga neˈe saiana ke faˈamauri kamu ana
kaidaˈi neˈe. Ma na siu abuˈanga neˈeri noaˈa
laˈu fuana faˈasikasika lana na nonimuˈa ˈani
na kafo, bore ma siu abuˈanga faˈataˈinia kamu
gania God ˈiri nia ka lafua na taˈangaˈa kamu
ki ma ka faˈasikasika maurilamuˈa. Ma na
siuabuˈanga neˈeri ka faˈamauri kamu sulia na
tataˈelana sa Jesus Christ.
22 Sa Jesus ka oli naˈa ˈuana ˈi langi, ma kaidaˈi
neˈe nia ka tua naˈa ˈi bali ˈoloˈolo ana God, ma
God ka alu nia ka gwaungaˈi naˈa fafia na ˈainsel
ki taˈifau neˈe ngasingasiˈa ma mamanaˈanga ˈi
langi.

4

Na mauriˈa faolu

1 Kamu saiana neˈe kaidaˈi sa Jesus Christ nia
tua saena magalia, nia nonifii. Ma osiˈana nia
ˈunaˈeri, kamuˈa logo muke sasi akaˈu fuana

nonifiiˈanga. Sulia na ngwae neˈe nia nonifii ˈunaˈeri, nia kasi oga abula taˈangaˈa.
2 Nia neˈe, talaˈae ana kaidaˈi neˈe ka oli ˈalaˈa, muke suˈungengea na kwaiogaiˈanga taˈa kamu ki, bore ma muke roˈo lala sulia na kwaiogaiˈanga God.
3 Kaidaˈi sui naˈa kwau, abulaˈanga kamu ki diˈia na ngwae baliburi ki. Ana kaidaˈi neˈeri kamu ala naˈa ˈania maurilamuˈa fuana kakabaraˈanga, ma na kwaiogaiˈanga taˈa ki, ma na kwaˈu lilingaˈanga, ma na fafangaˈa taˈa ki. Ma God ka saetaˈa logo fuamuˈa sulia kaumulu foˈosia na gwari ˈai doriˈi ki.
4 Ma ana kaidaˈi neˈe, ngwae baliburi ki kira ˈarefo, duˈungana noaˈa kamu kasi ˈado faˈinida ˈani ru taˈa kira sasiˈi ki. Nia neˈe, kira ka saea alaˈanga taˈa ki suli kamu.
5 Bore ma God liangaˈi kira ana ta asoa fuana kike alaˈa sulia na ru ki taˈifau neˈe kira sasiˈi. Ma God ka sasi akaˈu fuana matalangaˈilana ngwae mauri ma ngwae neˈe kira mae naˈa ki.
6 Ma nia neˈe ngwae ki kika faˈarongo ˈani na Faˈarongoˈa Leˈa fuana na ngwae neˈe kira mae naˈa ki. Ana kaidaˈi kira mauri ˈua, na ngwae baliburi ki matalangaˈinida, bore ma ˈi niniˈari na mangoda mauri faˈinia God.

Ngwae ki muke rao saga ˈani kwateˈa God ki

7 Kaidaˈi fuana ru ki taˈifau ka funu, nia karangi naˈa. Nia neˈe, muke dau suli kamu talamuˈa, ma muke lialia, ˈiri muke bolo fuana na foˈongaˈa.
8 Na ru talingaˈi ka tasa ana na ru ki taˈifau neˈe muke alafe mamana fuamuˈa kwailiu,

osiˈana diˈia ta ngwae nia alafe ˈunaˈeri, nia
talangwaraˈu fuana nia ke rufuanata ana sa tai
neˈe fulia ta ru taˈa amuˈa.
9 Muke kwalo kamu kwailiu ˈi saena luma
kamu ki, ma muke tua faˈasia na ngununguru
buri ˈanga kaidaˈi kamu kwaloa ngwae ki.

10 God ka kwatea naˈa sai ˈi ruˈanga matamata
ki fuamuˈa ngwae neˈe kamu faˈamamana ana
sa Jesus Christ. Ma God ka oga fasi taˈi taˈi
ngwaeˈa amuˈa, muke kwaiˈafi amuˈa kwailiu
ˈani na saiˈi ruˈanga neˈeri.
11 Ma sa tai bore ˈana neˈe God kwatea sai
ˈi ruˈanga fuana na faˈatalongaˈinga, nia ke
fatataloˈania fatalana God. Ma sa tai bore
ˈana neˈe God ka kwatea sai ˈi ruˈanga fuana
kwaiˈafiˈanga, nia ke kwaiˈafi ˈani ngasin-
gasiˈanga neˈe God kwatea fuana, fasi ˈiri ˈani
ru ki taˈifau neˈe mulu sasiˈi, God ke baˈa ngalia
baˈatafeˈa sulia sa Jesus Christ. Ma sa Jesus ka
ˈinotoˈa liu ma ka toˈo ana na ngasingasiˈanga
tutua firi. ˈIu ke ˈunaˈeri.

Fitoˈo ana God ana kaidaˈi muke nonifii

12 Kwaima leˈa nau ki ˈae, noaˈa kamu kasi
ˈarefo ana ta ilitoˈonga neˈe kamu nonifii ˈani.
Sulia na ngwae neˈe kira faˈamamana ana sa
Jesus Christ, kira saiana liuˈa saena ˈafitaˈiˈanga
ˈoro ki.
13 Nia leˈa fuana muke saeleˈa amuˈa sulia
kamu ˈado faˈinia sa Jesus Christ ana non-
ifiiˈanga nia, ˈiri muke baˈa saeleˈa ka tasa
ana kaidaˈi sa Jesus Christ ke dao maˈi ˈani
ˈinotoˈanga nia.

14 ˈOilakiˈa fuamuˈa diˈia kira ka ˈoidorole
ˈani kamu sulia kamuˈa neˈe ngwae fafarongo
sa Jesus Christ ki, duˈungana nia faˈataˈinia naˈa
Anoˈi ru Abu ˈinotoˈa God ka tua faˈi kamu.
15 Diˈia ta ngwae amuˈa ka saungwae, nama
nia neˈe ngwae bilibili, nama ta ngwae neˈe sasia
kwalukaela ru taˈa matamata ki, nama ta ngwae
ba liu goˈo ˈana ˈuana faˈalilana ru ti ngwae,
tama nia bolo faˈinia nia ka nonifii.
16 Bore ma diˈia kamu nonifii sulia kamu
faˈamamana ana sa Jesus Christ, noaˈa kamu
kasi ˈeke ˈani. Muke baˈatafea lala God, osiˈana
kira sae kamu ˈani "Na ngwae sa Christ ki."
17 Kaidaˈi fuana etangilana na matalangaˈinga
ke dao naˈa maˈi. Ma God ke matalangaˈinia
basi na ngwae nia ki etaeta. Ma diˈia nia ke
matalangani basi ngwae nia ki, nia ke baˈa
faˈangasingasia naˈa kwaˈikwaˈinga nia ana
kaidaˈi nia ke faˈasuia kwaˈikwaˈinga nia ana
ngwae ki neˈe noaˈa kasi faˈamamana ana
Faˈarongoˈa Leˈa nia.
18 Sulia neˈe Kerekereˈa Abu ba fata sulia
kaidaˈi God ke baˈa matalangaˈinia ngwae ki ka
ˈuri,
"Diˈia nia ˈafitaˈi fuana ngwae saga ki kira
ka mauri, nia ˈafitaˈi ka tasa naˈa fuana
ngwae taˈa neˈe noaˈa kasi faˈamamana
ana God."✡
19 Nia neˈe, diˈia kamu nonifii sulia naˈa kwaio-
gaiˈanga God fuamuˈa, muke alua naˈa mauriˈa
kamu saena limana God neˈe nia saungaˈi kamu,
sulia nia ke lia sulia kamu. Ma muke inaˈu ana
sasilana ru leˈa ki.

✡ **4:18** Provebs 11:31

5

Na ngwae faˈinaˈonaˈo ki

1 Aia, nau ku fata fuamuˈa ngwae faˈinaˈonaˈo
ki ana fikutaˈi ngwae faˈamamana. Nauˈa
ta ngwae faˈinaˈonaˈo logo, ma nau ku lisia
nonifiilana sa Jesus Christ ka sui, ma nau kui
baˈa ˈinotoˈa faˈinia ana kaidaˈi nia ke oli maˈi.
Nia neˈe, nau ku gani kamu,
2 muke lia leˈa sulia ngwae neˈe kira
faˈamamana ki. God nia aluda naˈa saena
limamuˈa. Muke lia leˈa sulida diˈia ta ngwae
lia sulia na sipsip nia ki. God oga muke sasia
na raoˈa neˈeri sulia na maˈudiˈa kamu ki, ma
noaˈa laˈu osiˈana kamu fia fasi God ka oro kamu
fuana. Nia leˈa fuana muke lia sulida osiˈana
kamu oga ˈafilada, ma noaˈa laˈu neˈe sulia kira
foli kamu fuana.
3 Ma noaˈa kamu kasi tuaraˈinia na ngwae ki
neˈe God aluda saena limamuˈa, bore ma muke
talaˈida ˈiri kike leka suli kamu ˈuana sasilana
raoˈa leˈa ki.
4 Ma diˈia kaumulu lia sulida ˈunaˈeri, sa Jesus
neˈe diˈia na gwaungaˈi ngwae ni lia sulia na
sipsip, nia ke baˈa kwatea na kwaiaraˈa ˈinotoˈa
neˈe leˈa firi fuamuˈa, ana kaidaˈi nia ke oli maˈi.
5 Ma ˈunaˈeri logo, kamu na ngwae ˈalako ki,
muke roˈosulia ngwae ˈaˈana ki. Ma kamuˈa
taˈifau neˈe kamu faˈamamana, muke enoeno
ˈiri muke kwaiˈafi amuˈa kwailiu. Sulia na
Kerekereˈa Abu ba saea,

"God ke tataˈe saulia na ngwae neˈe kira fata
baˈalafe ki, ma nia ka ˈofea na ngwae neˈe
kira enoeno ki."✡

✡ **5:5** Provebs 3:34

6 Nia neˈe, muke enoeno ma muke roˈosulia
God neˈe ngasingasiˈa ka tasa, ˈiri nia ke faˈadoe
kamu ana kaidaˈi ˈolea nia.
7 Ma muke alua naˈa manata ˈabera ˈanga
kamu ki taˈifau saena limana, sulia niaˈa tagi suli
kamu.
8 Muke lialia, sulia sa Saetan, na malimae
kamu, nia liu kwailiu goˈo ˈana diˈia ta ru mauri
kwasi neˈe saiana ˈanilana ngwae ki. Sulia sa
Saetan oga liua faˈalilamuˈa.
9 Muke faˈangasingasia na faˈamamanaˈanga
kamu, ma muke kwaˈisisinga ˈani sa Saetan,
osiˈana kamu saiana neˈe ngwae faˈamamana ki
ana fanoa ˈoro ki saena magalia neˈe, kira nonifii
logo ˈunaˈeri diˈia kamuˈa.
10 Ma buri ˈana kamu nonifii ana kaidaˈi
dokodoko, God ke baˈa faˈafaolu kamu,
ma nia ke faˈangasingasi kamu ˈiri neˈe
faˈamamanaˈanga kamu kasi sui. God nia
sae kamu naˈa ˈiri muke ˈado faˈinia sa Christ
ma kamu ke ruˈu saena na ˈinotoˈanga nia neˈe
noaˈa kasi sui. God ka sae kamu fasi ˈiri muke
tua ratai faˈinia sa Christ ma muke ˈinotoˈa
faˈinia tuatua firi.
11 Ma nia ka tua ˈani ngasingasiˈanga doe ka
tua tua firi! ˈIu ke ˈunaˈeri.

Na alaˈanga leˈa ˈisi ki

12 Sa Silas neˈe ˈafi nau fuana keresilana na
kerekereˈa dokodoko neˈe. Nia neˈe na ngwai
asina kia, sulia nia faˈamamana ana sa Jesus
Christ. Ma nau ku saiana neˈe raoˈa sa Silas, nia
leˈa taˈifau. Duˈungana tae nau ku kwatea na
kerekereˈa neˈe fuamuˈa fuana radulamuˈa ma

alaˈanga sulia na kwaiˈofeˈanga mamana God. Aia, muke uu ngasi saena na alafeˈanga neˈeri.
13 Ma na ngwae neˈe kira faˈamamana saena fanoa ˈi Babilon, kira kwatea fata leˈa leˈa ˈanga kira fuamuˈa. God neˈe fili kira, diˈia logo nia fili kamu. Ma sa Mark ka kwatea logo kwau na fata leˈa leˈa ˈanga nia ki fuamuˈa. Nia diˈia naˈa ngela mamana nau.
14 Ma ana kaidaˈi kaumulu lisi kamu kwailiu, muke faˈataˈinia na alafeˈanga kamu fuamuˈa kwailiu.
Nau ku foˈo ˈiri kamuˈa taˈifau ngwae sa Jesus Christ ki, muke toˈo ana aroaroˈanga.

Fau Alanga'inga Faolu Ana Ala'anga Kwara'ae

The New Testament and Genesis in the Kwara'ae language of the Solomon Islands

Niu Testament na Stat long langguis Kwara'ae

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kwara'ae

Translation by: SITAG

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-11-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023
100e8c4b-3c10-5adf-8b7e-9b5cdcfb9b38